

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/63/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2310204469
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2310204469.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1. E. V., nar. X.X.XXXX, 2. B. V., nar. X.X.XXXX, obe bytom R., M. XXX/XX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, deti rodičov - matky: B. J., nar. XX.X.XXXX, bytom R., M. XXX/XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Mária Gálová, so sídlom Sládkovičovo, Hviezdoslavova 510 a otca: Bc. Y. V., nar. X.X.XXXX, bytom P., Y. X, o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, na odvolanie matky i otca proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 16P/76/2010-447 zo dňa 11.6.2014, v spojení s opravným uznesením č.k. 16P/76/2010-452 zo dňa 12.6.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **r u š í** a **vec mu** **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd obe maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo a povinnosť maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého E. sumou 50,- Eur mesačne od 12.3.2010 a od 1.9.2012 zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 50,- Eur na sumu 80,- Eur mesačne s tým, že výživné je splatné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Otcovi tiež uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej B. sumou 35,- Eur mesačne od 12.3.2010 s tým, že výživné je splatné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Súd zarátal otcovi do ročného výživného na maloletého E. sumu 2.085,- Eur a ročné výživné za obdobie od 12.3.2010 do 11.6.2014 vo výške 1.015,- Eur povolil otcovi splácať splátkou vo výške 42,30 Eur mesačne pod stratou výhody splátok spolu s bežným výživným k rukám matky maloletých detí. Súd zarátal otcovi do ročného výživného na maloletú B. sumu 1.400,- Eur a ročné výživné za obdobie od 12.3.2010 do 11.6.2014 vo výške 385,- Eur povolil otcovi splácať splátkou vo výške 19,25 Eur mesačne pod stratou výhody splátok spolu s bežným výživným k rukám matky maloletých detí. Súd tiež upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že má právo sa s deťmi sýkať každý nepárny týždeň v roku v čase od piatka 18.00 hod. do nedele 17.00 hod. počas letných prázdnin každý párný rok tak, že si prevezme deti z rúk matky 1.7. o 10.00 hod. a deti matke odovzdá 15.7. o 18.00 hod. a nepárny rok od 15.8. o 10.00 hod. a deti matke odovzdá dňa 30.8. o 18.00 hod., počas vianočných sviatkov v čase od 24.12. o 10.00 hod. v nepárnom kalendárnom roku s tým, že deti matke odovzdá 27.12. o 18.00 hod. Matka je povinná maloleté deti na styk riadne pripraviť a otcovi odovzdať v mieste bydliska detí a otec je povinný deti po skončení styku v mieste bydliska detí matke vrátiť. Opravným uznesením prvostupňový súd doplnil vo vyhlásenom rozsudku chýbajúci výrok o náhrade trov konania v znení: „Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. s poukazom na § 163 ods. 1 O.s.p. a v časti o trovách na § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. V časti zverenia maloletých detí súd vychádzal zo znaleckého posudku znalca PhDr. Matulu i zo zistení, že obidvaja rodičia majú vytvorené podmienky na osobnú starostlivosť o deti, ale z dôvodu veku detí a ich silnejšieho puta k matke, znalec navrhol

deti zveriť do osobnej starostlivosti matke. Vzhľadom na vzdialenosť rôznych bydlísk rodičov znalec označil za nereálne, aby súd nariadil osobnú striedavú starostlivosť. Súd preto ponechal deti do výlučnej osobnej starostlivosti matky, ktorá medzičasom zabezpečila rodine dôstojné bývanie vo vlastnom byte. Súd pritom vzhľadom na námietky otca poukázal na to, že znalec nepovažoval za potrebné zaoberať sa otcom maloletých namietaným morálnym profilom matky detí, hoci podklady boli obsiahnuté v spise. Podľa názoru súdu dôležitým je správanie sa matky v súčasnom období a závery znaleckého posudku a preto súd na tieto námietky otca neprihliadol. Pokiaľ ide o výšku výživného súd vychádzal z toho, že matka maloletých detí poberá sociálne dávky a minimálnu mzdu, pričom nevedela vysvetliť rozdiel medzi vyššími výdavkami na deti ako sú jej príjmy a nevedela hodnoverne preukázať akým spôsobom zabezpečovala financovanie rodiny a z akých zdrojov. Súd preto vychádzal najmä zo zárobkových schopností a možností otca, keď mal preukázané, že má ďalšie tri vyživovacie povinnosti na dve deti po 90,- Eur mesačne a na jedno 66,19 Eur mesačne. Za týchto okolností súd považoval za primerané výživné sumu 50,- Eur na maloletého E. do jeho nástupu do základnej školy v septembri 2012 a od tohto obdobia 80,- Eur mesačne, na maloletú B. podľa názoru súdu postačuje výživné vo výške 35,- Eur mesačne s tým, že v septembri 2014 nastúpi do základnej školy, ale v čase rozhodovania prvostupňový súd na to nemohol prihliadnuť.

Súd mal z dokladov právnej zástupkyne matky preukázané, že za uvedené obdobie otec zaplatil na výživnom 2.085,- Eur na maloletého E. a 1.400,- Eur na maloletú B.. Bol toho názoru, že dlh na výživnom (bez jeho bližšieho vyčíslenia v odôvodnení rozhodnutia) v splátkach po 42,30 Eur na E. a 19,29 Eur na B. je otec schopný splácať bez ohrozenia životnej úrovne.

Pri rozhodovaní o úprave styku otca s maloletými deťmi súd zohľadnil aj závery znaleckého posudku, ktorý odporučil ponechať úpravu styku tak, ako bola určená pôvodne. Súd bol ale toho názoru, že vzhľadom na vzdialenosť medzi bydliskami rodičov by bolo vhodnejšie rozšíriť styk otca s deťmi od piatku od 18.00 hod. do nedele do 17.00 hod., aby deti mali väčší priestor na pobudnutie s otcom. Keďže deti majú právo stretávať sa s otcom aj počas obdobia letných prázdnin a Vianoc, súd upravil styk aj v tomto období.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podali odvolanie obaja rodičia, pričom sa zároveň obaja domáhali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Otec maloletých vo svojom odvolaní uviedol ako odvolacie dôvody, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nedostatočne zistil skutkový stav veci, nevysporiadal sa s predloženými dôkazmi, nevypočul súdneho znalca a zároveň rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 205 ods. 2 písm. d) a e) O.s.p. Poukázal na to, že už na začiatku konania predložil písomnosti svedčiace o tom, že matka bola v minulosti trestne stíhaná J. v H., R. za obchodovanie s drogami. Predložením výpisu e-mailovej komunikácie odporcu s jeho neskoršou manželkou došlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu porušovania tajomstva prepravovaných správ podľa § 196 ods. 1 písm. b) a § 197 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, čo súd taktiež nebral do úvahy. Navrhovateľka predložila výdavky na deti naposledy vo výške 8.300,- Eur za rok 2013, pričom jej celkové príjmy v tomto roku boli 1.710,- Eur a okrem toho splácala úver na byt a má aj výdavky na svoju réžiu. V tejto súvislosti odporca súd informoval, že matka sa v minulosti živila prácou na erotických chatoch, pričom z týchto príjmov neodvádzala dane, čím došlo pravdepodobne k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 Trestného zákona. Keď otec požadoval predloženie výpisov z účtov matky, súd sa uspokojil s listinou z jednej z bánk o tom, že účet bol zrušený v roku 2009 a viac vec neskúmal. Rozhodnutie otec považoval za nesprávne aj z toho dôvodu, že nebol vykonaný výsluch súdneho znalca, ktorý navrhol. Poukázal na to, že znalec bol o všetkých hore uvedených skutočnostiach informovaný, avšak ich nebral do úvahy. Keď po vypracovaní znaleckého posudku odporca znalcovi zaslal fotografie a dokumenty dokazujúce spôsob činnosti navrhovateľky na erotických chatoch, sám znalec navrhol odporcovi, aby požiadal o jeho predvolanie na pojednávanie s tým, že ak by mal podklady k dispozícii pred vypracovaním znaleckého posudku, pravdepodobne by rozhodol inak. Fotografie a zmluvy s firmami poskytujúcimi možnosť

vykonávania práce erotického charakteru na internete, ktoré s firmami uzatvorila navrhovateľka, boli následne doložené aj do spisu. Vzhľadom na to navrhol, aby bol rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie.

Matka maloletých vo svojom písomnom vyjadrení podanom prostredníctvom advokátky k doručenému odvolaniu otca uviedla, že otec vyvíja maximálnu snahu o zdiskreditovanie a demoralizáciu osobnosti matky predkladaním rôznych nehodnoverných dôkazov, ktoré považuje matka za právne irelevantné pre danú vec. Otec svojím konaním napríklad neprevzatím súdnoznaleckého posudku od vlastnej právnej zástupkyne, nepodaním písomného vyjadrenia k nemu na dožiadanie súdu, viacerými neúčastami na pojednávaníach, sám prispel k zdĺhavému priebehu konania. Podaným odvolaním sa snaží prezentovať svoje znalosti z trestného práva. Na škodu veci je to, že ide o jednostranný pohľad. Bolo by vhodné keby videl aj záujem maloletých detí, odosobnil sa a konečne pochopil, že ak sa o ne nepostará matka, tak on, ktorý im nedokázal ani pravidelne hradiť súdom určené výživné, nie je zrejme vzorom milujúceho otca. Pri jeho neustálych finančných problémoch nie je predpoklad, že by dokázal zabezpečiť riadnu výchovu a výživu detí, keď má problém s úhradou 85,- Eur. Nepochybuje, že má znalosť ako príslušník J., že ide o páchanie trestného činu. Z podaného odvolania nevyplýva, čoho sa otec domáha, pokiaľ ide o deti. Otec okrem výhrad k osobe navrhovateľky v odvolaní nekonkretizoval s čím vlastne nesúhlasí, či je to výška výživného, či zverenie detí do výchovy matky alebo má výhrady voči návštevám detí. V každom prípade by mohol svoje konanie prehodnotiť a zamerať svoje úsilie na výchovu a výživu detí.

Matka maloletých ako odvolacie dôvody uviedla dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. Z podaného znaleckého posudku PhDr. Matulu zdôraznila, že za vhodnejšie považoval znalec prostredie, v ktorom deti vyrastajú doposiaľ, teda výchovné prostredie matky a deti odporučil zveriť do jej výchovy a opateru a styk s otcom vymedziť tak, ako bol nastavený v predbežnom opatrení doteraz. Za odvolací dôvod označila fakt, že súd nerozhodol čo do úpravy styku v zmysle súdnoznaleckého posudku, čím sa tento javí ako nadbytočný, predlžujúci a predražujúci konanie. Napriek nesúhlasu matky s rozšírením styku na tri dni, čo spôsobí v budúcnosti komplikácie so školskými povinnosťami detí a jeho rozšírením na prázdniny aj Vianoce, aj keď otec takúto požiadavku nemal, bol vynesенý rozsudok, ktorý je v nezhode so závermi pojednávania z 26.5.2014. Kolíznym opatrovníkom bol odsúhlasený návrh matky a zmeny v rozsudku neboli s kolíznym opatrovníkom konzultované. Ďalším dôvodom na odvolanie je určenie výšky výživného. Na ostatnom pojednávaní prvostupňového súdu bola ustálená iná výška výživného na E. 70,- Eur a od 1.9.2012 vo výške 100,- Eur a na maloletú B. 70,- Eur. Túto výšku odsúhlasil aj kolízny opatrovník. Preto sumy, ktoré boli určené súdom v rozsudku boli pre matku prekvapením a v rozpore s požiadavkou spätnej úpravy od podania návrhu, keďže v predbežnom opatrení bolo určenie výšky iba predbežné, nezohľadňujúce naplno odôvodnené potreby detí. Vzhľadom na nástup maloletej B. do školy 1.9.2014 doporučuje zvýšenie výživného na ňu. Za zmatečné označila, ak v rozsudku súd konštatuje, že v priebehu konania matka nejavila záujem zamestnať sa, pričom súdu bola predložená pracovná zmluva na základe ktorej pracovala od mája 2011 do júla 2012 a taktiež pracovná zmluva so spoločnosťou G., s.r.o. Matka takisto nesúhlasí s jej vykreslením ako nemorálnej osoby a osoby v mladosti trestne stíhanej. Súdu neboli v tomto smere predložené žiadne relevantné dôkazy. Obdobnou fotodokumentáciou disponovala matka taktiež o otcovi, ktorú ale do spisu nezaložila v záujme normalizovať vzájomné vzťahy, teraz ju však k odvolaniu prikladá. Matka vo svojom odvolaní vyslovila nesúhlas tiež s výškou zročného výživného, ktoré podľa nej nie je v súlade s konaním dňa 26.5.2014. Namietala, že napriek nedochvilnosti otca s úhradami bežného výživného súd mu povolil splátky zročného výživného, hoci už v momente povolenia splátok strácal pre omeškanie na ne právo. Na otca boli v tejto súvislosti podané už dve trestné oznámenia. Za nedostatočne zistený skutkový stav považuje navrhovateľka aj to, že pokiaľ matka bola zo strany konajúceho sudcu prísne moralizovaná, o odporcovom promiskuitnom správaní nie je žiadna zmienka. Prvostupňový súd nedostatočne zhodnotil, že takéto sústavné striedanie partneriek vplýva na maloleté deti a je to dôvod, pre ktorý sa deti, najmä dcéra, bránia v styku s otcom, keďže zakaždým sa stretávajú s inou partnerkou, majú v tom zmätok a pociťujú istotu predovšetkým u matky.

Otec sa k doručenému odvolaniu matky nevyjadril.

Kolízny opatrovník odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu matky ani otca sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenými osobami - účastníkmi konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 205 O.s.p.), a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. c), d), e), f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie rodičov je dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Vzhľadom na rozsah rozhodnutia prvostupňového súdu o výkone práv a povinností rodičov k maloletým deťom v preskúvanom uznesení i na rozsah odvolaní oboch rodičov, ktorí rozsudok napádajú v celom rozsahu, predmetom odvolacieho konania bolo preskúmať a vyhodnotiť, či prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol vecne správne jednak o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti, o oprávnení rodičov deti zastupovať a spravovať ich majetok, o výške bežného i zročného výživného, ako i o rozsahu styku.

V zmysle § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ust. § 24, § 25, § 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok... Podľa ods. 2 ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa. Podľa ods. 3 rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná. Podľa ods. 4 súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. V zmysle ods. 5 súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloleťom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloleťom dieťati domáhať na súde.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri

skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje, možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciú povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

V zmysle § 25 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom, alebo ho zakáže. Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený súdom, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia. Rodič, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do starostlivosti uplatňuje svoju úlohu vo výchove dieťaťa prostredníctvom styku s dieťaťom. Zákon pritom vo vyššie citovaných

ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom, iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk súd.

Aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča a podobne.

Pokiaľ ide o starostlivosť o maloleté deti, je zrejme, že v konaní vyšli najavo závažné skutočnosti osvedčujúce trhliny v morálke ako matky (v spise doložené erotické fotografie a zmluvy o poskytovaní erotických služieb cez web), tak i otca (promiskuitný spôsob života, nehradenie výživného na maloleté deti napriek pravidelnému a dostatočnému príjmu), ktoré súd u matky obišiel tým, že nepovažoval za potrebné zaoberať sa jej morálnym profilom, keďže ani znalec v podanom posudku to nepovažoval za potrebné a dôležité je správanie matky v súčasnosti. Je pritom pravdou, že hoci niektoré z týchto dôkazov sa v spise nachádzali už v čase vypracovávania predmetného znaleckého posudku, v posudku znalca PhDr. Matulu nie je o morálnej stránke osobnosti matky, ani otca žiadna ani okrajová zmienka. Nie je preto zrejme, či znalec nepovažoval tieto skutočnosti pre závery v znaleckom posudku za relevantné, alebo si tieto závažné skutočnosti vôbec nevšimol a preto na ne neprihliadol. Vzhľadom na tieto skutočnosti odvolací súd potom považoval za nevyhnutné vykonať aspoň osobný výsluch znalca pred súdom, v ktorom by sa k týmto skutočnostiam vyjadril a v prípade potreby zadať vyhotoviť i dodatok k predmetnému znaleckému posudku. Prvostupňový súd preto postupoval správne, ak zrejme na návrh otca predvolal na ostatné pojednávanie znalca, avšak potom ako sa znalec napriek riadne vykázanému predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, súd bez ďalšieho odročil pojednávanie, na ktorom vyhlásil predmetný rozsudok. Odvolací súd považuje za nevyhnutné, aby sa znalec k týmto závažným skutočnostiam morálneho profilu oboch rodičov vyjadril a vyslovil názor, či tieto skutočnosti môžu alebo nemôžu mať negatívny vplyv na zdravý vývoj detí a či sú spôsobilé ovplyvniť zverenie detí do starostlivosti jednému z rodičov. Pokiaľ sa otec v priebehu celého konania domáhal nariadenia buď striedavej starostlivosti o obe deti, alebo zverenia oboch detí do jeho starostlivosti, bolo nevyhnutné, aby sa tiež vyjadril ako si konkrétne túto striedavú starostlivosť o deti predstavuje, vzhľadom na vzdialenosť medzi bydliskami rodičov i na to, že obe sú už aktuálne školopovinné. Pokiaľ otec žiadal deti zveriť do svojej výlučnej osobnej starostlivosti, bolo tiež nevyhnutné, aby súd skúmal, či otec (nie jeho rodičia, prípadne družka, ktorým sa deti do starostlivosti nezverujú) i vzhľadom na jeho pracovnú dobu je schopný túto starostlivosť o deti v plnom rozsahu zabezpečiť. Až po dôkladnom vyhodnotení a následnom zistení všetkých vyššie uvedených skutočností, s prihliadnutím tiež na vyjadrenia oboch maloletých, ktoré u znalca jednoznačne vypovedali, že chcú žiť s mamou a k otcovi chodiť ako doteraz na sobotu a nedeľu, je potom možné zodpovedne rozhodnúť, či je v záujme detí, aby boli zverené do starostlivosti matky, otca, prípadne do striedavej starostlivosti oboch rodičov a v akom rozsahu.

Pokiaľ ide o určenie výšky výživného, keďže sa jedná o relatívne dlhé obdobie od marca 2010 až do polovice roku 2014, je nevyhnutné, aby súd z predložených listinných dôkazov založených v spise vychádzal z prehľadu o príjmoch každého z rodičov v celom rozhodnom období, s prihliadnutím aj na podstatné zmeny, ktoré v tomto období prípadne nastali. Prvostupňový súd ale takto nepostupoval, keď vychádzal iba zo zistenia, že priemerný zárobok otca bol vo výške od 1.100,- Eur do 1.300,- Eur mesačne (zrejme za celé rozhodné obdobie) a matka bola prevažne poberateľkou dávky v hmotnej núdzi naposledy vo výške 142,50 Eur mesačne. Podrobnejší prehľad o príjmoch rodičov v celom rozhodnom období v odôvodnení preskúmaného rozsudku absentuje. Keďže otec maloletých v priebehu celého konania tvrdil, že matka maloletých má okrem preukázaných sociálnych dávok v malej výške, i vzhľadom na ňou tvrdené výdavky prevyšujúce jej tvrdené príjmy, ďalšie príjmy z poskytovania webových služieb, bolo potrebným, aby súd, a to aj bez ohľadu na účastníkmi navrhnuté dôkazy (§ 120 ods. 2 v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), vykonal dôkazy preukazujúce príjmové i majetkové pomery matky a teda bolo dôvodným zisťovať i to, či matka má zavedené ďalšie účty v peňažných ústavoch a aký je stav na týchto účtoch. Povinnosťou prvostupňového súdu bolo tiež zaoberať sa odôvodnenými potrebami detí

nielen vzhľadom na ich vek, ale aj zdravotný stav a záľuby, pričom hoci z obsahu spisu vyplýva, že niektoré z detí nosí dioptrické okuliare, ktoré predstavujú pravidelne opakujúci sa nemalý výdavok, súd takého ani iné zvýšené náklady na strane zo žiadneho z detí neskonštatoval. Okrem toho rozsudok prvostupňového súdu je nepreskúmateľný i v časti o zročnom výživnom, keďže v odôvodnení absentuje špecifikácia výpočtu zročného výživného, ku ktorému súd napokon dospel. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd tiež výslovne neuviedol od akej skutočnosti odvodil počiatok určenia výživného. V súvislosti s určeným výživným sa žiada dodať, že podľa zaužívanej súdnej praxe výživné povinného rodiča na všetky jeho vyživovacie povinnosti má tvoriť cca 25% až 30% z jeho čistého mesačného príjmu, samozrejme s prihliadnutím na okolnosti každého konkrétneho prípadu, z čoho vyplýva, že ak má otec viac vyživovacích povinností, ako je tomu i v danom prípade, výživné na deti bude musieť byť zrejme určené v hornej hranici tohto rozpätia. Súdom prvého stupňa určené výživné u maloletej B. pritom tomuto nezodpovedá.

Rodičia svojimi odvolaniami napadli tiež tú časť preskúmaného rozsudku, ktorou súd upravil styk otca s maloletými. Pokiaľ súd považoval za potrebné odkloniť sa od doterajšej úpravy styku od soboty rána do nedele popoludnia a rozšíriť styk už od piatku popoludnia a navyiac i na obdobie prázdnin a vianočných sviatkov, čo je inak štandardné, bolo potom potrebným, aby umožnil každému z rodičov i kolíznemu opatrovníkovi sa k takejto úprave styku vyjadriť a predniesť svoje stanoviská tak, aby rozhodnutie nebolo pre účastníkov prekvapivým. Z odôvodnenia preskúmaného rozsudku nie je ani zrejmé, či otec (pre prípad ak mu deti nebudú zverené do osobnej starostlivosti), s takýmto rozšírením styku súhlasí a či vôbec má záujem s deťmi sa stretávať v širšom rozsahu ako dosiaľ, s poukazom na to, že rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy má právo, nie ale povinnosť sa s deťmi stýkať. Pri úprave styku je potom tiež potrebné prihliadnuť na to, že aktuálne už obe maloleté deti sú školopovinné a preveriť, či pri určenom rozsahu styku bude zabezpečená ich príprava na vyučovanie v nasledujúci školský deň.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z ust. § 157 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutia má obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti samotného výroku rozsudku. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozhodnutia predovšetkým je preukázať správnosť rozhodnutia a jeho odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia, t.j. musí byť preskúmateľné.

Spravodlivým prejednaním veci je súdne konanie, ktoré rešpektuje všetky procesné zásady a princípy, ktoré tvoria súčasť štruktúry základných ľudských práv a slobôd. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 26/94 obsah práva na súdnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva na súdnu ochranu alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je potom porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba potom rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny je potom aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Vyjadruje to aj znenie vyššie citovaného ust. § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7 Cdo 148/2011, poukazujúc na čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúci ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a §157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07). Za arbitráry, resp. nie dostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj vtedy, keď popri jednoznačnom právnom závere dospeje bez akéhokoľvek vysvetlenia či zdôvodnenia aj k protichodnému právnomu záveru. Rovnako treba kvalifikovať aj situáciu, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/05 z 28. februára 2006).

Porovnávajúc odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia prvostupňového súdu s vyššie uvedenými kritériami, je zrejmé, že prvostupňový súd sa nimi dôsledne neriadil, keď svoje rozhodnutie s poukazom na vyššie uvedené, zo všetkých relevantných hľadísk vecne neodôvodnil. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového rozsudku, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, potom nie je možné zistiť na základe akých skutočností, úvah a právneho posúdenia veci súd dospel k vyššie uvedeným záverom. V hodnotení skutkových zistení prvostupňového súdu absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, avšak súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezohľadnil, ani nezhodnotil.

Keďže potom odôvodnením prvostupňového rozsudku v rozpore s citovaným procesným ust. § 157 ods. 2 O.s.p. sa účastníkom odňala možnosť konať pred súdom, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní bude, súc pritom viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.), doplniť dokazovanie vo vyššie naznačenom smere, jeho výsledky hodnotiac pritom každý dôkaz jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach opätovne vyhodnotiť a po aplikácii vyššie citovaných hmotnoprávnych ustanovení na zistený a ustálený skutkový stav vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť a v odôvodnení sa vyporiadať so všetkou relevantnou argumentáciou účastníkov. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského soudu toto rozhodnutí přijal poměrem hlasů 3:0.

Poučení:

Proti tomuto uznesení není možné podat odvolání.